

consell nacional de les dones de catalunya

Declaració del Consell Nacional de les Dones de Catalunya per al 67è període de sessions de la Comissió de la Condició Jurídica i Social de la Dona de Nacions Unides

El vertiginós desenvolupament tecnològic al qual anem assistint des de la segona meitat del S.XX, va establir les bases per a entrar de ple, durant el 2018 a allò que Nacions Unides va convenir anomenar "la societat digital", i està dibuixant un món on tot sembla encaminar-se cap a la mediació/intermediació amb unes màquines que cada vegada fan més coses. El desenvolupament de tecnologies com la Internet de les Coses, els dispositius mòbils, la computació en el núvol, la supercomputació o la intel·ligència artificial ens ha permès com a societat utilitzar-les per a revelar els intricats misteris dels més complexos processos, des del funcionament de l'ADN fins l'efecte de la contaminació en la sostenibilitat del planeta. Estem en situació d'aprofitar la tecnologia perquè s'ocupi de tasques més i més difícils de forma gairebé quotidiana.

Quan es parla d'intel·ligència artificial, moltes persones encara pensen en pel·lícules de ciència-ficció: res més lluny de la realitat. Vivim envoltats i envoltades de tecnologies d'última generació, petites, invisibles, portàtils, sense fils i intel·ligents, que ja ocupen amplis espais de la vida quotidiana (assistents de veu en mòbils, chatbots, planificadors de rutes, robots aspiradors domèstics, electrònics i autònoms, videojocs, etc.). Avui dia anem al banc i, com si fos el més normal del món, ens diuen de sortir al caixer amb la nostra llibreta o targeta i fer les operacions necessàries pel nostre compte: la pregunta és a quantes persones estem disposades a deixar pel camí?

L'any 2020, Europa enregistra un 42% de població sense capacitats digitals bàsiques. La bretxa digital en persones majors, dones sense estudis o persones vulnerables en general és la gran assignatura pendent de la futura societat digital. És fonamental que aquests processos de transformació es plantegin des d'una concepció ètica i inclusiva i no deixin a ningú enrere. Sobre la bretxa digital planeja un altre rapinyaire: la bretxa de gènere. Durant segles, les dones hem estat educades en el patriarcat, assumint implícitament el rol ancestral que el sistema ens assigna (publicitat, llibres de text, escoles, famílies, institucions...). Així, en algun moment entre la nostra més tendra infància i el moment en el qual identifiquem el gènere i concebem que "mamà" és diferent de "papà", les nenes comencen a buscar nines per a jugar, i ja no s'interessen pel camió, ni les eines, o el Lego, i en aquest viratge renunciem a formar part del futur tecnològic que és, actualment, el sector més prometedor de l'àmbit laboral, el que albira les millors feines, el que ens farà partícips de dissenyar amb els nostres companys homes les ciutats del futur, on totes viurem, i que resultaran fetes o no a la nostra mida. Des de l'absència, ni participem del disseny del futur, ni som model perquè les jovenetes que venen darrere tinguin ganes de pertànyer al món tecnològic, i sense sàvia nova en el sector, el món està condemnat a tenir "color d'home", amb totes les limitacions que això representa per a les dones.

consell nacional de les dones de catalunya

A Catalunya

Disposem per fortuna d'un ecosistema tecnològic i d'innovació que treballa per a assegurar que aquesta transformació digital es faci des d'aquesta perspectiva ètica i inclusiva, sobretot, sense deixar enrere a persones per raons de bretxa digital. Però, igual que ocorre a la resta d'Europa i al nord global en general, els índexs de presència femenina a l'enginyeria informàtica de la Universitat Politècnica de Catalunya, per exemple, van tocar fons, baixant fins a un 8,04% l'any 2015, molt per sota d'altres enginyeries tradicionalment masculines com la de camins, canals i ports, que el 2015 comptaven amb un 13% de dones. Afortunadament, la matriculació en enginyeria informàtica ha augmentat fins a un 20% en 2022, després d'anys desenvolupant nombroses accions de sensibilització des de les associacions, facultats i col·legis professionals, fins i tot visitant escoles primàries.

El sector tecnològic ofereix oportunitats molt valuoses per al desenvolupament professional. Només a Catalunya, segons l'informe d'ACCIO "Economia digital a Catalunya", (2022) hi ha actualment 19.148 companyies de l'àmbit de les Tecnologies de la Informació i Comunicació (TIC), amb 175.949 llocs de treball. L'any 2020 el sector va facturar a Catalunya 29.500 milions d'euros (13,9% del producte interior brut -PIB-) i els informes internacionals més conservadors vaticinen un creixement sostingut del 5,9% en els pròxims 3 anys. Però lamentablement, les dones ocupades en el sector TIC són només el 29,23% segons BCN Digital Talent (2022). Respecte a Europa és una excel·lent xifra, la tercera posició darrere de Madrid (30,61%) i Lisboa (30,05%) i lleugerament per sobre d'Amsterdam, Praga o Berlín. Semblen bones notícies, però la xifra és fal·laç: el Baròmetre de CTECNO (2021) reporta que, descomptant secretàries, netejadores i empleades de recursos humans entre altres, la presència de dones tecnòlogues en el sector tecnològic va ser d'un 8,6%, encara que el total de dones ocupades en el sector era del 27,41%.

A Catalunya ja fa uns anys que ens hem adonat de l'emergència, i ens hem posat mans a la feina. El Departament de la Vicepresidència, Polítiques Digitals i Territori del Govern de Catalunya ja manté una Direcció General de Societat Digital que vetlla per la bretxa de gènere i un Pla Dona TIC que li dona cobertura.

Propostes

Per tot això, el Consell Nacional de les Dones de Catalunya insta:

Al Govern:

- Planificar programes massius de formació de dones en capacitats digitals per a potenciar la seva inserció laboral en el món de les TIC.
- Fomentar la posada en marxa de programes específics de requalificació professional (upskilling i reskilling) de dones professionals que es vulguin reconduir al sector tecnològic a la recerca de millors oportunitats.

consell nacional de les dones de catalunya

- Obrir programes de capacitació de dones amb baixes capacitats digitals per a la seva inserció en posicions prometedores d'acompanyament al sector TIC (recursos humans, secretariat, comercials, suport administratiu, etc.). Són posicions importants per al desenvolupament del sector que no passen per una formació forta en tecnologia.
- Formació en perspectiva de gènere a tota la societat, especialment als agents de l'ecosistema tecnològic.
- Plans d'ordenació i suport a totes les accions de gènere en tecnologia i als grups organitzats que realitzen aquestes accions, que actualment proliferen molt ràpidament i de forma una miqueta desordenada.
- Reforçar els programes ja incipients d'emprenedoria femenina en l'àmbit tecnològic. Garantir el compliment de la llei d'igualtat en les organitzacions per a caminar cap a equips i òrgans de decisió paritaris en l'àmbit tecnològic.
- Fomentar programes d'escolta activa des dels diferents col·lectius de dones per a identificar les limitacions o deficiències en relació amb la tecnologia a les quals cal donar resposta.
- Impulsar programes de divulgació de la tecnologia que permetin comprendre l'enorme valor social de les professions TIC com a element inspirador especialment en nenes.
- Modificar les bases de dades oficials per a incorporar indicadors de gènere per a la comunitat TIC (mapa de persones segregades per sexe, grup i nivell professional, etc.), incloent-hi no sols estadístiques de dades segregades per sexe, sinó també indicadors específics que permetin monitorar les problemàtiques de les dones (has cuidat? has conciliat?....)

En Educació:

- Capacitació massiva en tecnologia del professorat, perquè puguin treballar competències tecnològiques en el procés educatiu, i orientar cap a vocacions tecnològiques a les joves. Introducció de competències en pensament computacional amb perspectiva de gènere en l'educació primària, que desperti vocacions en nenes (i nens) i les prepari per a ser ciutadanes digitals ben formades, les conscienciï de la importància de les TIC en la societat i les motivi a participar en la seva creació i desenvolupament.
- Plans de seguiment de vocacions femenines. No existeixen dades que permetin avaluar quantes de les nenes impactades per campanyes inspiracionals, decideixen finalment escollir una formació en tecnologia, ni quantes de les quals ho decideixen són finalment admeses en els estudis sol·licitats. Tampoc hi ha dades d'abandonament de titulacions tecnològiques per part de dones.
- Implantació transitòria de reserva de quotes de gènere per a accedir a estudis TIC.

A les universitats:

- Polítiques de gènere per al professorat, adreçades i dirigides a garantir el ple desenvolupament de la carrera de les estudiants. Fomentar xarxes d'alumnes a les titulacions
- Implantació de programes d'inserció laboral, per a acompanyar les joves professionals en el seu primer exercici professional en entorns masculinitzats.

consell nacional de les dones de catalunya

- Accelerar la implementació de la nova competència transversal “Perspectiva de gènere en la formació TIC”, per a garantir un desenvolupament inclusiu de les TIC.

Al sector empresarial:

- Implementar plans i mesures d'igualtat d'acord amb la legislació vigent, com a eina per a abordar la igualtat de tracte i la no discriminació de les dones en les empreses. Aquests plans han d'incloure, entre altres:
 - o Accions de contractació i de promoció interna de dones tecnòlogues.
 - o Accions per a equilibrar les relacions amb proveïdors liderats per dones.
 - o Accions per a equilibrar la presència femenina en els llocs de direcció.
- Impulsar la negociació col·lectiva amb perspectiva de gènere en el sector tecnològic, incloent en totes les negociacions:
 - o la situació real de les dones en els llocs de treball tecnològics,
 - o mesures urgents de tancament de la bretxa salarial directa i indirecta,
 - o mesures de coresponsabilitat, flexibilitat horària o polítiques de permisos igualitaris.

A les associacions i col·legis professionals:

- Sensibilització del sector professional per a garantir un disseny tecnològic que no limiti els drets d'accés de dones i nenes, més enllà de quines siguin les seves capacitats tecnològiques, els seus perfils professionals o les seves condicions socials.

Als mitjans:

- Intensificar les accions per a visibilitzar el talent femení en tecnologia des de la perspectiva de gènere, assegurant fòrums paritaris i cuidant l'equilibri en la participació, franges horàries de presència, potenciant la generació de models per a nenes i professionals.
- Fomentar fòrums de discussió sobre la problemàtica del desenvolupament de la carrera professional de dones del sector tecnològic (sostres de vidre, terres enganxosos, assetjament...) especialment incisius en entorns masculinitzats com aquest.

A les famílies:

- Que acceptin i donin suport a les vocacions tecnològiques de les seves nenes.
- Que eduquin amb perspectiva de gènere, i això inclou, entre altres, triar regals no sexistes

Desembre 2022